

Oblastní a tematické odznaky KČT

Oblastní a tematické turistické odznaky (OTO a TTO), vydávané Klubem českých turistů, slouží k porovnání a uznání výkonů jednotlivých turistů. Klub českých turistů vydává OTO a TTO již po desítky let, celkem je jich více než 400, ne všechny je ale možné plnit stále. OTO Zlatá Praha se vydává už od roku 1972 a nyní existuje jeho pátá verze z roku 2025. Odznak lze ale vydat i na základě vyplněného záznamníku z kterékoliv z předchozích verzí.

Postupné plnění OTO a TTO je principem odznaku Českomoravský turista (ČMT), což je ocenění určené jak pro členy i nečleny KČT. Myšlenkou ČMT je přivést k poznání kulturních, historických a přírodních zajímavostí naší vlasti. K získání bronzového stupně ČMT je potřeba splnit podmínky čtyř OTO, pro stříbrný stupeň jsou už některé OTO povinné. Mezi povinné OTO patří i odznak Zlatá Praha.

Oblastní turistický odznak Zlatá Praha

K získání odznaku Zlatá Praha je potřeba navštívit pět povinných a patnáct z doporučených míst v Praze. OTO Zlatá Praha může získat každý turista, získání není podmíněné členstvím v KČT.

Potvrzení o návštěvě povinných a doporučených míst v Praze se prokazuje záznamem v záznamníku, který je možné zakoupit v sekretariátu KČT oblast Praha (Náchodská 28, Praha Horní Počernice) a na vybraných turistických pochodech. Záznamník je také možné si stáhnout z webové stránky www.prahouturistikou.cz/zlatapraha. V platnosti zůstávají i záznamníky z předchozích verzí odznaku.

Potvrdit návštěvu jednotlivých míst je možné razítkem z místa, vstupenkou do objektu nebo potvrzením pořadatele turistického pochodu nebo jiné akce, která vede příslušným místem. Plnění podmínek odznaku není nijak časově omezeno. Po získání dvaceti potřebných potvrzení obdrží turista odznak Zlatá Praha na sekretariátu KČT oblast Praha (vydání odznaku je zpoplatněno).

Plnění podmínek OTO Zlatá Praha zavede turisty na místa, kde se odehrály významné historické události, upozorní na památky, které jsou pýchou naší národní kultury, seznámí s místy přírodně a turisticky hodnotnými.

Město Praha, historie, památky a architektura

Osídlení na území dnešní Prahy je známo od pravěku, ale nejstarší písemné a také hmotné památky jsou z desátého století: *“Město Frága je vystavěno z kamene a vápna a je největším městem co do obchodu”* psal v té době Ibráhím ibn Jákub, který zřejmě popisoval knížecí hrady na Hradčanech a na Vyšehradě, pevné domy patricijů a církevní stavby na břehu Vltavy. Z nich vznikl románský základ Starého Města, které bylo ve 13. století ohrazeno a v souvislosti s rozvojem řemesel a bohatnutím měšťanů postupně hustě zastavěno.

Vznik Nového Města ve 14. století znamenal rozšíření za původní hradby a také vrchol gotiky. V 16. století nastala vlna renesanční přestavby. změnil se vzhled města, ale jeho středověký půdorys zůstal nedotčen.

Teprve další umělecký sloh, baroko, vytvořil z Prahy nově pojatý kompoziční celek. Vznikly velké komplexy paláců a klášterů, jednotlivé části Prahy dostaly v podobě barokních chrámů své nové monumentální dominanty, pražské svahy se změnil v terasovité zahrady. Rozvoj baroka trval do druhé poloviny 18. století, pak již bylo umělecké bohatství naopak ochuzeno zbouráním nebo užitkovou úpravou kostelů, kaplí, klášterů i hřbitovů.

Urbanizace a industrializace v 19. století setřela barokní charakter města, postupně se objevily stavby v empíru, romantismu, rokoku, ale podstatnější stavební přerod města nastal teprve ve druhé polovině 19. století zrušením fortifikací, regulací řeky a výstavbou předměstí. Koncem 19. století byla zahájena rozsáhlá asanace, která proměnila tehdy již nevyhovující čtvrti. Na přelomu století vznikla řada vynikajících budov, secesních, funkcionalistických a hlavně kubistických. Vedle staveb v moderním stylu vznikla ale i řada hodnotných budov v historizujících stylech. Ve dvacátých letech byla k Praze připojena řada dřívějších předměstí. Pro bývalé periferie to znamenalo mohutný stavební boom.

Druhá polovina 20. století je poznamenána především velkým rozvojem dopravních staveb, kvůli kterým byly bohužel necitlivě zničeny některé zajímavé budovy. Velkou změnu do charakteru Prahy přinesla výstavba sídlišť na okrajích města. Konec dvacátého století je charakterizován změnou panoramatu Prahy, kromě bytových domů začaly postupně vyrůstat honosné kancelářské budovy, někdy citlivě zakomponované do okolní zástavby, někdy naopak zdůrazňující jen okázalost.

Začátek dvacátého prvního století znamená zánik mnoha tradičních průmyslových celků a novou, převážně bytovou výstavbou v celých čtvrtích. Přestože se někdy jedná o oplocené, uzavřené celky, většinou je nová výstavba přívětivá k lidem, je zakomponována do přírody a vedle bytových domů vznikají místa pro trávení volného času, parky a sportoviště.

Povinná místa

1. Pražský hrad

Největší hradní areál na světě slouží již od 9. století jako sídlo českých knížat, králů a prezidentů. Areál tvoří rozsáhlý komplex paláců a církevních staveb řady architektonických slohů.

Chrám svatého Víta je nejvýznamnější český katolický kostel a dominanta Pražského hradu. Výstavba trojlodní gotické katedrály byla započata r. 1344 Janem Lucemburským v souvislosti s povýšením pražské diecéze na arcidiecézi. Objekt byl slavnostně dokončen r. 1929. Původní rotunda, zasvěcená sv. Vojtěchu, jehož relikvie zde byla uložena, byla postavena asi r. 929 knížetem Václavem. Následovala trojlodní bazilika z 11. století, jejíž zbytky jsou vidět z třetího nádvoří Hradu. V chrámu jsou uloženy ostatky českých knížat a králů.

Starý královský palác. Původně dřevěné sídlo českých knížat a králů vzniklo na přelomu 9. a 10. století. Ve 12. století nechal kníže Soběslav vybudovat kamenný palác v románském slohu. V 1. polovině 14. století stavbu rozšířil Karel IV. a vznikl tak gotický palác s klenutým reprezentačním prostorem a pásem arkád. Během přestavby za Vladislava Jagellonského vznikl mimo jiné Vladislavský sál a nástupem Habsburků na trůn byly prostory využívány pro korunovační slavnosti a sněmy.

Daliborka je jedna z věží opevnění Hradu, pochází z konce 15. století. Je populární kvůli Daliborovi z Kozojed, který zde byl vězněn. Podle pověsti nouze naučila Dalibora housti, ve skutečnosti ale hladu netrpěl. Denně dostával maso s hrachem nebo zelím, chléb a pintu piva. Je pravdou, že byl odsouzen ke smrti. Byl zbaven šlechtického titulu, nebyl ovšem oběšen, ale sťat mečem, protože byl rytířského stavu.

Zlatá ulička se nachází v severovýchodní části Pražského hradu, v prostoru parkánu mezi starší románskou hradební zdí a pozdně gotickou parkánovou hradbou. V obloucích vyztužujících tuto zeď pak vznikala nuzná obydlí, která se od 16. století rozšiřovala do podoby dnešních domků.

Plečnikovo schodiště je kruhové schodiště navržené slovinským architektem Josipem Plečnikem tak, že když se na něj člověk postaví a promluví, uslyší ozvěnu.

2. Staroměstské náměstí

Nejvýznamnější místo Starého města, bývalé tržiště a městské centrum je ze tří stran uzavřeno historickými domy ve stylech od gotiky po rokoko. Zde bylo v roce 1621 popraveno 27 českých pánů. Je možné, že Staroměstské náměstí bylo i místem popravy Jana Roháče z Dubé v roce 1437. Uprostřed náměstí stojí Husův pomník z roku 1915.

Staroměstská radnice byla v minulosti několikrát přestavována, nejstarší částí je gotická Staroměstská věž s orlojem z počátku 15. století, dílem Mikuláše z Kadaně, který spolupracoval pravděpodobně s astronomem Janem Šindelem, rektorem Pražské univerzity. Orloj byl mnohokrát poničen, prošel mnoha úpravami, byl doplněn pohyblivými sochami apoštolů a další sochařskou výzdobou, ale hlavní část orloje, astroláb, je po opravách z 21. století opět poháněna rekonstruovaným původním hodinovým strojem. Staroměstská radnice byla z velké části zničena v květnu 1945, dochovalo se pouze jižní křídlo s památnými místnostmi a obrazy od Václava Brožíka.

Dům u kamenného zvonu byl součástí větší rezidence, ve které zřejmě žili Jan Lucemburský a Eliška Přemyslovna při svém příchodu do Prahy. Dům byl od 15. století mnohokrát přestavován a v letech 1975 - 87 proběhla rozsáhlá regotizace. Dnes dům slouží Galerii hl. m. Prahy.

Palác Kinských byl vystavěn v letech 1755–1765 podle návrhu Kiliána Ignáce Dientzenhofera v místě dvou původních středověkých domů. Patří k nejvýznamnějším rokokovým památkám Prahy a dnes slouží galerijním a výstavním účelům.

Kostel panny Marie před Týnem je obecně známý jako **Týnský chrám**. Stavba probíhala od poloviny 14. století do 16. století, gotický trojlodní kostel má v čele dvě věže, podle pověsti znázorňující mužský a ženský princip. Portál s věžemi patří k nejznámějším dominantám Prahy. V kostele byl pohřben kněz Jan Rokycana i srdce krále Jiřího z Poděbrad, svůj hrob zde má i dánský astronom Tycho Brahe, který působil v Praze za císaře Rudolfa II.

Mariánský sloup byl postaven v roce 1652 jako poděkování panně Marii za obhájení Prahy před dobytím švédskými vojsky. V listopadu 1918 byl stržen, protože byl mnohými považován za symbol Habsburského útlaku. Téměř 16 m vysoký Mariánský sloup byl obnoven v letech 2020 - 24 a jako gnómon spolu s **Pražským poledníkem** tvoří sluneční hodiny.

Ungelt bylo opevněné - otýněné místo zmiňované jako chráněné centrum obchodu už v 11. století. Název vznikl z povinnosti platit za ochranu clo "jeden peníz - ein Geld", název **Týn** nebo **Týnský dvůr** je odvozen od opevnění zdi a příkopem. Domy na Týnském dvoře byly v roce 1689 poničeny mohutným požárem, proto má dnes většina domů barokní fasádu.

3. Těšnov a Florenc

Osada Těšnov je písemně připomínána roku 1437, kdy tudy vedly hradby Nového města. Název vznikl zkomolením z Deutschenhoff, Německý dvůr. Později byla oblast nazývána Špitálskými zahradami jako jako souhrnný název pozemků, náležejících Řádu křižovníků s červenou hvězdou. Za císaře Rudolfa II. zde mívával zahradu lékař a přírodovědec Tadeáš Hájek z Hájku.

Název Florenc se objevil v 15. století poté, co císař Karel IV zde umožnil usadit se Italům v Florencie a Benátek. Nyní je Florenc důležitým dopravním uzlem, ale je značně poznamenán necitlivými stavebními zásahy v 70. letech 20. století. Povodeň v roce 2002 zničila několik domů na Florenci i v přilehlém Karlíně, ale napomohla k výstavbě nové čtvrti směrem k Vltavě, tvořené převážně moderními administrativními budovami, z nich některé jsou považovány za příklad kvalitní moderní architektury.

Muzeum hlavního města Prahy - novorenesanční budova z pol. 19. století prošla v roce 2025 kompletní rekonstrukcí. Nejznámější expozice Langweilův model Prahy znázorňující na papírových modelech stav města v letech 1826 – 1837 byla převedena také do multimediální podoby reflektující současný stav využitých technologií.

Negrelliho viadukt je nejdelší železniční most v České republice spojující Masarykovo nádraží a Bubny budovaný již od roku 1846. Jeho délka je 1120 metrů, má 87 oblouků. Jméno dostal po svém staviteli Aloisi Negrellim. Mostní oblouky byly využívány různými řemeslníky, také sloužily jako garáže. V roce 2002 viadukt zvládl povodeň v Karlíně. V roce 2017 až 2020 proběhla jeho rekonstrukce.

Nádraží Těšnov. Na Těšnově stávalo nádraží z roku 1875, konečná stanice odbočky Rakouské severozápadní dráhy Vídeň - Berlín. V roce 1919 bylo nádraží pojmenováno Denisovo po francouzském politikovi, historikovi a slavistovi. Komplex novorenesančních objektů s litinovou sochařskou výzdobou byl považován za jedno z nejkrásnějších nádraží střední Evropy. Po ukončení železničního provozu v roce 1972 bylo nádraží postupně zlikvidováno a v roce 1985 byly odstřeleny zbývající části, odjezdová hala s triumfálním obloukem a jižní křídlo. Zničení Denisova nádraží je považováno za symbol opovrhování historií tehdejších režimem.

Danube House je unikátní nízkooenergetická budova na Rohanském ostrově, s tzv. systémem zaplavovacího větrání. Byla vybudovaná po povodních z roku 2002 spolu s dalšími komerčními a kancelářskými budovami, cyklostezkou a odpočinkovou zónou.

4. Václavské náměstí

Centrální prostor Nového města, založeného roku 1348 Karlem IV bylo do roku 1848 nazýváno Koňským trhem. Na horním, jihovýchodním konci končilo u městských hradeb s Koňskou bránou, na dolním konce sousedilo se Starým městem u Svatohavelské brány. V okolí Václavského náměstí stojí několik historických a sakrálních staveb, například kostel sv. Jindřicha s Jindřišskou věží, kostel sv. Štěpána a vedle stojící románská kaple sv. Longina nebo kostel Panny Marie Sněžné a klášter Františkánů se zahradou.

Pomník svatého Václava je jezdecká socha od J. V. Myslbeka, byl odhalen v roce 1913. Patrona české země doplňují na sousoší sv. Ludmila, sv. Prokop, sv. Vojtěch a sv. Anežka. V prostoru před sousoším probíhají často společenské a politické demonstrace, dne 28. října 1918 v 11 hodin zve byla vyhlášena Československá republika. Socha nahradila původní barokní pomník, jezdeckou sochu sv. Václava z roku 1680 od Jana Jiřího Bendla, která stávala u vyústění Jindřišské ulice. V roce 1879 byl pomník přemístěn do Štulcových sadů na Vyšehradě. Nyní je originál sochy v lapidáriu Národního muzea a na Vyšehradě stojí kopie.

Pomník Jana Palacha a Jana Zajíce na místě upálení Jana Palacha připomíná činy dvou studentů, protestujících proti kolaboraci s okupační mocí z roku 1968. Jan Palach se upálil 16. ledna 1969, zemřel o tři dny později.

Národní muzeum je monumentální novorenesanční budova, postavená podle plánů architekta Josefa Šulce. Historie instituce muzea se datuje od roku 1818, kdy čeští šlechtici a učenci darovali své soukromé sbírky a založili Vlastenecké muzeum. Od roku 1821 byly sbírky uloženy ve Šternberském paláci na Hradčanech, později v Nostickém paláci. Nynější hlavní budova byla otevřena v roce 1891.

Nová budova Národního muzea. Pod Národní muzeum spadají odborné ústavy, do jisté míry samostatné. Je to například Přírodovědecké muzeum, Náprstkovo muzeum nebo muzeum hudby. Tyto ústavy vystavují své expozice na mnoha místech Prahy i mimo Prahu. V souvislosti s rekonstrukcí hlavní budovy v letech 2011 - 2018 byla část sbírek vystavena v Nové budově, bývalém Federálním shromáždění. To je budova původní Peněžní burzy z roku 1937, citlivě přestavěná a využívána od roku 1969 jako parlament ČSSR. Po zániku Československa budovu využívalo Radio Svobodná Evropa a 1. června 2009 byla budova slavnostně předána Národnímu muzeu.

5. Vyšehrad

Celý areál Vyšehradu nacházejícího se na skále nad pravým břehem Vltavy má velmi působivou atmosféru, váže se k němu mnoho pověstí z počátků českých dějin. Jako knížecí hradiště vznikl nejspíše ve druhé polovině 10. století na místě, obývaném už v eneolitu. Je zde nejstarší pražská rotunda sv. Martina, Bazilika sv. Petra a Pavla, hřbitov, hradby, sady, kasematy, množství soch, Jedličkův ústav, Nové a Staré Děkánství a další objekty.

Bazilika sv. Petra a Pavla byla založena českým králem Vratislavem II. v roce 1070 se založením Vyšehradské kapituly. Původně se jednalo o stavbu v románském slohu, v současné době po několika přestavbách odpovídá slohu novogotickému. Teprve začátkem 20. století byly postaveny dvě věže vysoké 58 metrů, které dotváří výraznou dominantu hlavního města Prahy.

Vyšehradský hřbitov je nejvýznamnějším pražským hřbitovem, na kterém se mohlo pohřbívat i v 18. století, když to z hygienických důvodů bylo na jiných hřbitovech uvnitř města zakázáno. Od 19. století je tento hřbitov národním pohřebištem, ve společné hrobce Slavín je pohřbeno několik významných osobností, na samotném hřbitově je možné nalézt hroby mnoha hudebníků, spisovatelů, herců, režisérů, sportovců, politiků a také jejich rodin. Hřbitov na západním a severním okraji zdobí novorenesanční arkády.

Vyšehradské hradby jsou známé svými krásnými výhledy na Vltavu, Pražský hrad, Smíchov, Pankrác a Podolí. Současná podoba hradeb pochází z poloviny 19. století.

Vyšehradské kasematy vedou podzemím do největšího podzemního sálu v Praze, do Gorlice, využívané k výstavním účelům a příležitostným koncertům.

Volitelná místa

6. Hradčanské náměstí

Centrální prostor Hradčan v těsné blízkosti Pražského hradu je dějištěm významných státnických událostí. Bránou gigantů se z něho vstupuje na první nádvoří Hradu, takže sem přijíždějí zahraniční návštěvy a státnické delegace. Z Hradní rampy je nádherný výhled na Prahu.

Schwarzenberský palác je renesanční stavba ozdobená sgrafity, nyní Vojenské historické muzeum se sbírkou zbraní od doby husitské až do 1. světové války. Po levé straně je bývalý palác Salmovský z počátku 19. století. Po pravé straně je klášter karmelitek a kostel sv. Benedikta, barokně upravené. Za radničními schody stojí renesanční budova bývalé hradčanské radnice.

Šternberský palác je vrcholně barokní stavba s vnitřním dvorem, dnes Národní galerie. V paláci jsou umístěny sbírky obrazů, (francouzské a evropské umění 19. a 20. století), Ke Šternberskému paláci přiléhá **arcibiskupský palác**, barokně přestavěná renesanční stavba s rokokovým průčelím. Vedle něho je řada barokních domů, většinou obydlí svatovítských kanovníků. Hradčanské náměstí uzavírá raně barokní **Toskánský palác**. V blízké Kanovnické ulici je kostel sv. Jana Nepomuckého, barokní stavba z první poloviny 18. stol., první Dienzenhoferova kostelní stavba s freskou od V. V. Rainera.

Kandelábr pouličního osvětlení z roku 1868 je jeden z dochovaných sloupů plynového osvětlení. Zdobí jej čtyři ženské postavy a osm ramen se svítilnami. Plynové osvětlení bylo v Praze zrušeno v roce 1985, ale od roku 2002 se plynové lampy do historických míst Prahy postupně vrací.

7. Loretánské náměstí

Původně pohřebiště a tržiště se proměnilo v poutní místo díky Loretánské kapli.

Loreta. Jedno z nejpozoruhodnějších poutních míst Čech tvoří soubor barokních staveb postavených k oslavě Panny Marie. Předlohou stavby z roku 1631 byla Svatá chýše z italského Loreta. Ve věži kostela se pak nachází proslulá zvonkohra od pražského hodináře P. Neumanna z roku 1693.

Kapucínský klášter je nejstarší český klášter Řádu menších bratří kapucínů. Byl založen roku 1600. Během 2. světové války zde okupační moc zřídila vyšetřovnu SS. Krátce po válce se sice mniši vrátili, ale v padesátých letech byli opět násilně vystěhováni a klášter zabrala komunistická kontrarozvědka. Kapucíni se do kláštera vrátili po roce 1990 a mimo jiné vykonávají duchovní správu v Loretě, se kterou je klášter spojen nadzemní chodbou.

Černínský palác. Stavba jedné z největších barokních budov v Praze byla zahájena v roce 1669 pro rakouského diplomata hraběte Humprechta Jana Černína z Chudenic. Stavba byla z větší části dokončena v roce 1677. V následujících letech byl Černínský palác několikrát poničen během obléhání Prahy. Ačkoliv byl opraven, od roku 1777 nebyl již trvale obýván - sloužil kulturním akcím, jako lazaret nebo chudinský útulek. V roce 1851 byl prodán státu, byla zde zřízena kasárna. Po vzniku Československa byl palác zrestaurován a funkcionalisticky upraven pro potřeby Ministerstva zahraničních věcí.

8. Strahov

Osada Strahov ležala na západní straně Petřína na pískovcovém vrchu, od písku získal své jméno. Název původně označoval Strahovský klášter, který dnes ale formálně patří k Hradčanům.

Klášter premonstrátů na Strahově založil kníže Vladislav II. s manželkou Gertrudou v roce 1140. V areálu kláštera je několik výjimečných sálů, například kapitulní síň s řadou vzácných obrazů nebo obrazárna s díly mapujícími období od gotiky po romantismus. Dalším unikátem je klášterní knihovna s více než 200 tisíci knih. Opatským chrámem Strahovského kláštera je bohatě zdobený chrám Panny Marie, založený ve 12. století. U barokní brány stojí kostel sv. Rocha, postavený za císaře Rudolfa II. na znamení díky za odvrácení moru. Ze Strahovské zahrady je krásný pohled jak na Hradčany, tak i na celou Prahu.

Strahovský stadion je unikátní památka a největší stadion na světě, s kapacitou až 250 000 diváků. Historicky významné místo, kde se konaly masové sportovní slety, vojenské přehlídky i rockový koncert Rolling Stones. Dnes slouží částečně pro trénink fotbalistů. V útrobách stadiónu je plavecký bazén, kanceláře a sídla sportovních svazů i komerčně využívané prostory. Součástí sportovního areálu je i Stadión Evžena Rošického, Stadión Přátelství a atletická hala.

Hladová zeď. Kamennou zeď nechal v letech 1360–62 postavit Karel IV. k obraně současné Malé Strany, především však Pražského hradu. Doplněvalo ji osm věží, které sloužily jako pozorovatelny, střelny, cimbuří a ochoz. Podle legendy v době vzniku panoval v Praze hladomor. Zaměstnáním pražské chudiny Karel IV. pomohl k obživě. Zajímavostí také je, že jedna z dochovaných předsunutých věží je součástí hlavní kopule dnešní Štefánikovy hvězdárny.

9. Královská zahrada

Zahradu založil Ferdinand I. Habsburský roku 1534 na místě původních středověkých vinic. Po vzoru italských zahrad vytvořil architekt Giovanni Spati návrh v renesančním slohu s řadou exotických dřevin. Výzdobu tvoří i řada soch, fontány a vodotrysky, po roce 1725 byla barokně upravena, následovala adaptace na anglický park v polovině 19. století. Zahrada byla veřejnosti zpřístupněna až po roce 1990.

Letohrádek královny Anny je pojmenován po Anně Jagellonské, manželce Ferdinanda I. Představuje ukázkou slohově nejčistší vlašské renesanční stavby mimo italské území. Letohrádek sloužil k relaxaci i dvorské zábavě. Císař Rudolf II. si v prvním patře nechal zřídit astronomickou pozorovatelnu.

Zpívající fontána je vrcholné dílo zvonaře a kovolijce Tomáš Jaroše. Voda, padající na bronzový disk vydává zvuk, připomínající hudbu dud nebo zvonění zvonů.

Jelení příkop Přírodní rokle potoka Brusnice tvoří Horní a Dolní Jelení příkop, které jsou propojeny tunelem z roku 2002. Rokle sloužila již od počátku založení hradu k obranným účelům. Za vlády císaře Rudolfa II. do ní byli vysazeni jeleni, které podle pověsti při své návštěvě Prahy střelil z oken Španělského sálu císař Karel VI.

Nový svět je součást Hradčan, předhradí Pražského hradu. Vznikl na místě postupného zasypání strže potoka Brusnice, bydleli zde především zaměstnanci dvora a služebníci Pražského hradu.

10. Petřín

Přírodní památka Petřín zahrnuje svahy Petřína s výchozy pískovcových skalek a skalní hrany porostlé doubravami a dubohabřinami. Střed území zahrnuje i historické zahrady a parky jako jsou Strahovská, Lobkovická, Seminářská nebo Kinského.

Petřínská rozhledna byla postavena v roce 1891 z iniciativy Klubu českých turistů. Výprava KČT na Světovou výstavu v Paříži byla tolik uchválena Eiffelovou věží, že se skupiny kolem Viléma Kurze a Vratislava Pasovského rozhodla postavit v Praze její pětikrát zmenšenou kopii. Spolu s rozhlednou byla u příležitosti Jubilejní výstavy zprovozněna i **lanová dráha** z Újezda.

Petřínské bludiště je původní pavilon Klubu českých turistů na Jubilejní výstavě v roce 1891. Po ukončení výstavy byl z Holešovic přemístěn na Petřín a v roce 1893 do něho bylo nainstalováno zrcadlové bludiště.

Štefánikova hvězdárna byla zprovozněna roku 1928 a slouží převážně k popularizaci astronomie. Hvězdárna se specializuje převážně na pozorování Slunce, Měsíce a planet, protože při něm tolik nevádí světelné znečištění, které je v Praze veliké. V roce 2024 došlo k velké modernizaci přístrojové techniky, současné astrofotografické přístroje s filtry pro potlačení znečištění dokáží zobrazit i méně světelné objekty.

Chrám sv. archanděla Michaela je dřevěný pravoslavný kostelík původně z 17. století z Velké Loučky u Mukačeva. V roce 1793 byl prodán a přemístěn do Medvedovců, v roce 1929 byl na Podkarpatské Rusi rozebrán, převezen do Prahy a znovu postaven. 28. října 2020 kompletně vyhořel, magistrát Prahy nyní chystá jeho rekonstrukci.

11. Malostranské náměstí

Historické náměstí je centrem Malé strany, sloužilo jako trh a dějiště společenských událostí, a v minulosti zde působili i malostranští Vlachi. Dominantou je morový sloup Nejsvětější Trojice a v okolí se nachází významné paláce a budovy, včetně budovy Poslanecké sněmovny. Náměstí a jeho okolí tvoří ucelený soubor starých měšťanských domů a paláců a představuje vývoj stavebního umění od doby renesanční až do konce 19. století.

Chrám sv. Mikuláše je vrcholně barokní dílo architektů Kryštofa a Kiliána Ignáce Dienzenhoferů s měděnou 75 m vysokou kopulí, věží a krásnými nástrojnými freskami. Chrám sv. Mikuláše a skupina domů, bývalá jezuitská kolej a rokokový dům, rozdělují Malostranské náměstí na dvě části, horní a dolní.

Kostel sv. Tomáše, patří k augustiniánskému klášteru sv. Tomáše. Původně mohutná gotická stavba s klášterem a pivovarem byla v 17. stol. barokně přestavěna K. I. Dienzenhoferem. V kostele jsou nástrojnmalby od V. V. Rainera a některé obrazy od Karla Škréty, oltární obraz je kopií obrazu Petra Pavla Rubense. Za Rudolfa II. měl kostel charakter dvorního kostela. **Kláster obutých augustiniánů** byl založen Václavem II. roku 1285, jeho výstavba ale probíhala až do 14. století. Za husitských válek byl poničen, obnova trvala až do 17. století. Po roce 1720 proběhly barokní přestavby. V roce 1950 byli mniši vyhnáni a mohli se vrátit až po roce 1990.

Kostel Panny Marie Vítězné a sv. Antonína Paduánského, známý jako U Pražského Jezulátka, je barokní památka na Malé Straně, proslulá soškou Ježíška, k níž se modlí poutníci z celého světa. Původně luteránský kostel získali karmelitáni po bitvě na Bílé hoře a zasvětili Panně Marii Vítězné.

12. Valdštejnské náměstí

Dříve známé jako náměstí U Písecké brány, sloužilo jako důležitá křižovatka cest směrem k trhu a Pražskému hradu. V přilehlých ulicích je řada barokních paláců a domů, mezi Pálfiiovským a Kolowratským palácem lze z Valdštejnské ulice projít do zahrad pod Pražským hradem.

Valdštejnský palác je jedna z nejvýznamnějších staveb českého raného baroka. Jedná se o celý palácový komplex, který nechal vystavět v letech 1623 – 1630 Albrecht Václav Eusebius z Valdštejna na místě Trčkovského paláce a dalších domů a zahrad. Velkolepá stavba měla dokonce předčít Pražský hrad. V současné době slouží palác jako sídlo Senátu Parlamentu České republiky.

Valdštejnská zahrada. Jedna z nejkrásnějších raně barokních zahrad se rozkládá na ploše 1,7 hektarů a byla založena souběžně s Valdštejnským palácem. Vyznačuje se pečlivě zastřiženými geometrickými tvary zimostrázu a habrových stěn, rybníčkem s různými druhy ryb a mramorovou sochou Herkula, voliérrou, pávy, umělou krápníkovou jeskyní i bohatou sochařskou výzdobou. S jezírkem sousedí Valdštejnská jízdárna, která nyní slouží jako výstavní prostor Národní galerie.

Hergetova cihelna. Cihelnu s dvěma vápennými pecemi a skladem vápna nechal v roce 1780 postavit Leonard Herget. V letech 1857-58 byla klasicistně přestavěna. Dnes je Hergetova cihelna kulturním a společenským centrem, v bočním traktu sídlí muzeum Franze Kafky a na prostranství před cihelnou je sousoší čtřirukých postav nazvané Proudý.

Vojanovy sady. Zahrada patří k historicky nejstarším v Praze a díky vysoké zdi, chránící před hlukem velkoměsta, i k oblíbeným místům pro relaxaci. Její historie sahá do středověku, kdy se zde nacházela klášterní zahrada, rozdělená na okrasnou část, ovocný sad a menší užitkovou zahradu.

13. Malá strana, Újezd

Oblast jižně od opevnění maltézského kláštera byla k Malé straně připojena za Karla IV. Kromě Újezda zde původně byly vesnice Obora, Trávník, Rybáře a Nebovidy. Tato oblast se řídila tzv. postranním právem, kdy se pod rozšiřující se město začlenilo již dříve osídlené území. Dříve usedlí lidé se nadále řídili původním právem, světským i církevním.

Komenda řádu Maltézských rytířů. Johanitská komenda u kostela Panny Marie pod řetězem je nejstarší české sídlo maltézských rytířů, založené ve 12. století. Původně sloužila jako pevnost chránící přístup k Juditiněmu mostu. Dnes zde najdete renesanční kostel, nádvoří s gotickými věžemi a Velkopřevorský palác s dochovanými románskými fragmenty.

Lennonova zeď na Velkopřevorském náměstí je ikonickou místou, která vznikla v 70. letech jako prostor pro protestní nápisy a básně, inspirovaný Johnem Lennonem. Původně sloužila jako neoficiální "zeď nářků", později se stala symbolem svobody a míru. Po Lennonově smrti v roce 1980 se zde vytvořil improvizovaný pomník.

Tyršův dům. Na místě předměstské renesanční vily nachal Pavel Michna z Vracínova vystavět palác s uzavřeným nádvořím. V roce 1767 přešel Michnův palác do státní správy, která zde zřídila vojenskou zbrojnici.

Od roku 1921 palác vlastní Československá obec sokolská, která ho přestavěla a pojmenovala podle svého zakladatele.

České muzeum hudby, součást Národního muzea, sídlí v bývalém kostele sv. Máří Magdaleny v Karmelitské ulici. Budova nese stopy architektonických mistrů jako Francesco Caratti a Kryštof Dientzenhofer.

Kostel sv. Jana Křtitele Na prádle je raně gotická jednodlná stavba z doby po roce 1235. Nové kněžiště pochází z přestavby ve 2. polovině 13. století. Ve 2. polovině 18. století byl částečně barokně přestavěn Ignácem Palliardim.

14. Kampa a Karlův most

Kampa je ostrov, oddělený od Malé strany Čertovkou, ramenem Vltavy. Z Karlova mostu na ni vedou schody, nedaleko nich stojí socha Bruncvíka s mečem obráceným proti Malé straně, aby zdůraznil, že most patří ke Starému městu pražskému.

Sovovy mlýny. První mlýny na Kampě stály už v 10. století. V 15. století mlýny vlastnil Václav Sova z Liboslavy, který areál rozšířil a zvelebil. Majitelem v 19. století byl František Odkolek, který mlýn přestavěl a využíval až do velkého požáru v roce 1896. Ve 20. století areál využívala Československá akademie věd a o obnovu a adaptaci na muzeum a galerii se v roce 2002 postarala Nadace Jana a Medy Mládkových.

Werichova vila je spojena s mnoha významnými osobnostmi, které zde žily, například Jan Werich nebo Josef Dobrovský, podle kterého se vile někdy přezdívá Dobrovského domek. Dnes prostory slouží jako kulturní a vzdělávací centrum, nechybí ani stylová cukrárna.

Karlův most. Nejznámější pražský most se 16 oblouky a 30 sochami je 516 m dlouhý a 9,5 m široký. Do roku 1870 označovaný jako Kamenný nebo Pražský most nechal postavit císař Karel IV. Základní kámen položil 9. 7. 1357 v 5:31 na místě povodně zničeného Juditina mostu. Stavitelem byl Petr Parléř, většina soch ale pochází až z období 1706 - 1714. **Staroměstská mostecká věž** stojí mezi prvním a druhým obloukem Karlova mostu a spolu s ním je součástí Královské cesty. Původní plastická výzdoba věže se sochami panovníků Karla IV. a Václava IV., dále sochami sv. Víta, Zikmunda a Vojtěcha se zachovala na východní straně. **Malostranské mostecké věže** jsou dvě, spojené branou z roku 1411. Nižší mostecká věž, označovaná jako Juditina, je zbytkem původního opevnění Juditina mostu a vznikla ve druhé polovině 12. století v románském slohu. Vyšší věž byla postavena roku 1464 po vzoru Staroměstské věže.

15. Nábřeží Starého města

Křížovnické náměstí se jmenuje podle kláštera rytířského řádu křížovníků s červenou hvězdou, který stojí na Křížovnickém ostrově, dnes náměstím spojeném se staroměstským nábřežím. Pod náměstím jsou skryty oblouky původního **Juditina mostu** dokončeného roku 1172, pojmenovaného po manželce krále Vladislava II. Juditě Duryňské a zničeného povodně v roce 1342.

Bradáč je basrelief hlavy vousatého muže, který byl původně součástí sochařské výzdoby Juditina mostu. V roce 1848 byl v souvislosti s přestavbou Křížovnického náměstí přenesen na staroměstský břeh. Bradáč tradičně slouží jako oznamovatel přicházející povodně. V roce 2005 byla na původním oblouku Juditina mostu odhalena kopie Bradáče.

Staroměstská vodárenská věž, zmiňovaná již v 15. století byla novogoticky přestavěna v 19. století. V přilehlé budově staroměstské vodárny, dostavěné roku 1884 na místě bývalých staroměstských mlýnů dnes sídlí Muzeum Bedřicha Smetany.

Rudolfinum je novorenesanční budova, slavnostně otevřená v roce 1885. Je nazvána po následníku trůnu Rudolfovi Habsburském. Dnes je sídlem České filharmonie a probíhají zde nejvýznamnější koncerty festivalu Pražské jaro.

Park národního probuzení vznikl v souvislosti s přestavbou nynějšího Smetanova nábřeží ve čtyřicátých letech 19. století. Jeho dominantou je Krannerova kašna z roku 1850. Na nábřeží stojí jedna z **Laviček Václava Havla** a nedaleko v Konkviské ulici je románská **rotunda Nalezení sv. Kříže** z 12. století.

16. Betlémské náměstí

Betlémská kaple Původní kaple, dostavěná r. 1394, byla určena výhradně pro kázání v češtině a nese výrazné stopy mistra Jana Husa. Zchátralá a téměř zbořená kaple byla zrekonstruována až v roce 1952. Kapli, sloužící z valné části socialistické propagandě, převzalo v roce 1987 ČVUT. Obnovená kaple slouží jako slavnostní aula fakulty nebo jako koncertní sál. Exteriér zdobí, kromě mnoha gotických prvků, osm desek z nerezové oceli. Lidé stojící přímo „schody“ mnohdy nepochopí jejich význam, ale svítí-li slunce ve správném úhlu, objeví se nápis „za pravdu“. V interiéru kaple byla obnovena studna a dřevěná kazatelna. Stěny zdobí fragmenty dobových nápisů. Novodobě jsou stěny opatřeny nástěnnými malbami dle náboženských textů. V roce 2021 byly v kapli instalovány unikátní píšťalové varhany

Muzeum Vojty Náprstka. První soukromé České průmyslové muzeum, které zřídil v roce 1874 český vlastenec, mecenáš, politik a národní buditel Vojta Náprstek, první předseda Klubu českých turistů, v bývalém rodinném pivovaru a palírně destilátů nazývaném U Halánků, se nachází v západní části Betlémského náměstí. Objekt celkem z 5 domů postavených na dochovaných gotických sklepech je dnes muzeem asijských, afrických a amerických kultur a je jedinou muzejní institucí v ČR, která se věnuje hmotnému i duchovnímu odkazu neevropských civilizací.

Měšťanský dům Na rybárně, č.p. 258 byl původně farou, patřící k již zaniklému kostelu svatého Filipa a Jakuba. Dnešní barokní podobu získal na počátku 18. století. V roce 1830 se zde narodil malíř Jaroslav Čermák, ten má na domě umístěnou pamětní desku. Budova zaujme i výrazným gotickým portálem.

17. Mariánské náměstí

Mariánské náměstí získalo název po zaniklém kostelu Panny Marie Na Louži.

Clam-Gallasův palác, monumentální pozdně barokní šlechtická rezidence slouží Magistrátu města Prahy k pořádání různých kulturních akcí. V opěrné zdi paláce se nachází **kašna Vltava**. Pískovcová postava od sochaře V. Prachnera drží dva džbány představující prameny Vltavy. Lidový název Tereška se vžil podle dívky, která prý ke kašně chodívala pro vodu.

Klementinum, bývalá jezuitská kolej, je rozsáhlý komplex barokních budov, po Pražském hradu druhý největší celek v Praze s rozlohou 19 041 m² včetně nádvoří, dvou kostelů a dvou kaplí. V komplexu se nachází mnoho zajímavých staveb i objektů. V astronomické věži se začala od roku 1775 pravidelně měřit meteorologická data, tak existuje v Praze nejdelší souvislá řada meteorologických pozorování v Evropě. V barokní knihovně je 27 000 starých tisků. Vyučoval zde Albert Einstein a několikrát si zde zahrál Mozart. Klementinum je sídlo Národní knihovny ČR.

Městská knihovna. První veřejná knihovna v Praze byla otevřena v roce 1891, Dnešní budova byla postavena v r. 1928 jako první účelová knihovnická stavba v Československu a zároveň jedna z nejmodernějších v Evropě. Od r. 1997 je ve foyer umístěn sloup Idiom, zvaný také „sloup vědění“ postavený z více než 8 000 svazků knih.

Nová radnice, kde sídlí Magistrát hl. m. Prahy, byla postavena dle návrhu O. Polívky v roce 1911. Autorem vstupních reliéfů je S. Sucharda, na sochařské výzdobě se podíleli J. Mařatka a L. Šaloun. Jako první v Praze zde byly instalovány dva oběžné výtahy, takzvané paternostery, které jsou dodnes funkční.

18. Židovské město

Od 13. století mělo židovské osídlení Prahy formu samostatného města uvnitř hradeb Starého města. V roce 1850, po zrušení ghetta, se stalo pátou čtvrtí královského hlavního města Prahy a získalo název Josefov po Josefu II, který svými reformami rozšířil práva židovských obyvatel a umožnil jejich život mimo uzavřenou oblast.

Staronová synagoga je jedna z nejstarších dochovaných synagog v Evropě, stále používaných k náboženským účelům. Vznikla ve druhé polovině 13. století ve stylu cisteriánské gotiky. Původně byla nazývána Nová škola, protože v místě dnešní Dušní ulice stávala synagoga starší, zvaná Stará škola. Na jejím místě dnes stojí Španělská synagoga. Později byla vystavěna další synagoga, takže bývalá Nová začala být známá jako Stará Nová škola. Se Staronovou synagogou je spojeno mnoho významných učenců, nejznámější je zřejmě Jehuda Liva ben Becalel, známý jako rabi Löw. Podle pověsti je na půdě synagogy ukryt Golem.

Maiselova synagoga je nazvána po Mordechaji Maiselovi, primasovi Židovského města, dvořanovi Rudolfa II, který se zasloužil o její výstavbu, vydláždění ulic i výstavbu dalších budov Židovského města. Byla přestavěna v 19. století a dnes je v ní umístěna stálá expozice Židovského muzea Židé v českých zemích, 10.-18. století.

Starý židovský hřbitov u Klausovy synagogy byl pohřebištěm pražské židovské obce téměř po 350 let a dnes je zde asi 12 tisíc náhrobních kamenů a okolo 40 tisíc rituálně uložených ostatků. Nejstarší známý náhrobní kámen z roku 1439 patří Avigdorovi Karovi, pražskému rabínovi a básníkovi.

Uměleckoprůmyslové muzeum sídlí v novorenesanční budově z přelomu 19. a 20. století, která byla vystavěna v rámci velké asanace Starého města a Josefova. Schraňuje a uchovává minulost a současnost uměleckého řemesla, užitého umění a designu.

19. Na Františku

Čtvrť Na Františku získala své jméno podle kostela sv. Františka z Assisi v areálu Anežského kláštera. Křivolaké uličky v okolí kostela sv. Haštala jsou mnohými považovány za Foglarova Stínadla, ačkoliv sám Jaroslav Foglar nikdy místo působení svých Rychlých šípů nelokalizoval.

Anežský klášter byl založen zřejmě roku 1231 Anežkou Přemyslovnou, která se stala jeho abatýší. Je to vlastně dvojklášter Řádu klaristek a mužského Řádu menších bratří. Kromě kostela sv. Františka, který je zřejmě nejstarší gotickou stavbou v Čechách, je součástí kláštera i kostel sv. Salvátora.

Nemocnice na Františku. V polovině 14. století vznikl z iniciativy Bohuslava z Olbramovic špitál a kaple sv. Šimona a Judy. Význam špitálu se prudce zvýšil předáním objektu Řádu milosrdných bratří králem Ferdinandem II. roku 1620. Ti zde vybudovali svůj klášter a zásadně zvýšili kapacitu nemocnice, která slouží zdravotnickým účelům dodnes.

Dům čp. 1043 v Anežské ulici je nejmenším domem v Praze. V domku širokém 2,25 m byly tři místnosti za sebou a sloužil jako nevěstinec.

Ministerstvo průmyslu a obchodu. Výstavba třípatrové reprezentativní budovy s nepřehlédnutelnou kopulí začala v roce 1928 a dokončena byla v roce 1934. Autorem návrhu byl jeden z nejvýznamnějších českých architektů Josef Fanta. Naproti stojí **palác Merkur**, funkcionalistická budova pojišťovny postavená r. 1936 podle návrhu arch. J. Fragnera.

20. Národní divadlo

O výstavbě kamenného divadla uvažovali čeští vlastenci od roku 1844, o rok později obdrželi privilej českého sněmu na stavbu. V roce 1851 započaly sbírky na stavbu. Největšími donátory stavby byli císař František Josef, jeho rodina, příslušníci šlechty a nastupující buržoazie, vědci a umělci. Pro budovu bylo vybráno nábřeží, aby bylo divadlo důstojným protějškem Pražského hradu. První byla v roce 1862 vystavěna budova Prozatímního divadla, které se po postavení novorenesanční, takzvané Zítkovy budovy, stalo zázemím pro činnost divadla. Základní kámen byl položen v roce 1868, byly to vlastně kameny dva, z Řípu a z Radhoště. V krátké době dorazily další základní kameny z dalších památných míst Čech a Moravy. Budova byla téměř dokončena v roce 1881 a dva měsíce po premiéře Smetanovy Libuše jí zachvátil mohutný požár. Požár Národního divadla přinesl obrovskou vlnu solidarity, takže se vybralo dostatek prostředků na obnovu stavby a nové divadlo bylo otevřeno již v roce 1883.

Nová scéna vznikla jako součást důkladné rekonstrukce v sedmdesátých a osmdesátých letech 20. století. Rekonstrukce znamenala výstavbu podzemních technických prostor, nad nimiž jsou jak historické, tak nové budovy a piazzetta, která nese od roku 2016 název náměstí Václava Havla.

Slovanský ostrov má své jméno podle Slovanského sjezdu, který se zde konal v roce 1848. Je známý i jako Žofín, podle arcivévodkyně Žofie, matky císaře Františka Josefa. Hlavní palác na ostrově se jmenuje Žofinský. Na ostrově stojí také vodárenská Šítkovská věž a budova Spolku výtvarných umělců Mánes.

Střelecký ostrov byl pro svou strategickou polohu využíván jako vojenské cvičiště, v roce 1882 zde proběhl první Vsesokolský slet. Nyní je jižní část ostrova využívána jako sportoviště a v severní části, parkově upravené, se konají různé kulturní akce pod širým nebem.

21. Staré město pražské

Prašná brána byla postavená roku 1475 k reprezentačním účelům, nahradila Bránu svatého Ambrože, součást tehdy již nepotřebného staroměstského opevnění. Dostavena byla ale až na konci 19. století, v pseudogotickém puristickém stylu.

Obecní dům je jedna z nejznámějších secesních staveb v Praze. Na jeho výzdobě se podíleli nejvýznamnější čeští malíři a sochaři počátku 20. století. Interiér zahrnuje několik sálů, z nichž největší je Smetanova síň. Naproti stojí **Dům U Hybernů**, který vznikl na začátku 19. století empírovou přestavbou původně barokního kostela. Původně klášter sloužil později jako divadlo Bouda, pak dlouhá léta jako výstavní síň, dnes je v něm divadlo Hybernů.

Josefská kasárna byl kasárenský objekt postavený na místě chudinského a vojenského špitálu, přejmenovaný 1919 na Kasárna Jiřího z Poděbrad. V roce 1993 došlo k jejich zrušení a na jejich místě byl postaven multifunkční komplex Palladium. Naproti stojí brutalistní obchodní dům **Kotva** postavený v roce 1975 na místě románského kostela sv. Benedikta. Nyní zde probíhá rekonstrukce, která se stane symbolem technologické inovace a energetické úspornosti a zároveň zachová její architektonický význam.

Dům U černé Matky Boží je vrcholným dílem české kubistické architektury. Dostaven byl r. 1912 podle návrhu českého architekta Josefa Gočára. Barokní soška Černé Matky Boží umístěná na průčelí domu, dala této národní kulturní památce svůj název.

Palác Pachtů z Rájova, původně Langerovský palác, zvaný též Nová mincovna, je sídlem okresního a městského soudu.

Stavovské divadlo, jedna z prvních klasicistních budov Prahy, se původně jmenovalo podle mecenáše Hraběcí Nosticovo národní divadlo, později Tylovo divadlo.

Karolinum, původně gotický objekt, pojmenovaný po svém zakladateli Karlu IV., je postavený na místě paláce královského mincmistra. Několikrát byl přestavěn a doznal barokních úprav. V současnosti je Karolinum sídlem rektora a centrálních institucí UK, zasedá zde akademický senát a slouží ke slavnostním a reprezentačním účelům, jako jsou imatrikulace a promoce.

22. Karlovo náměstí

Hlavní náměstí bývalého horního Nového Města bývalo nazýváno Dobytčí trh. Je největším náměstím Prahy, dnes je parkem s mnoha chráněnými stromy a řadou soch významných českých osobností.

Novoměstská radnice je místem, kde došlo v roce 1419 k první pražské defenestraci, kdy rozvášněný dav svrhl z oken a usmrtil protihusitsky zaměřené představitele města. Tato událost je považována za počátek husitských válek. Méně známá je druhá pražská defenestrace z roku 1483, kterou vyvrcholily spory mezi kališnickou a katolickou stranou. Podle některých historiků je tento děsivý výjev spojen jen s Novoměstskou radnicí, jiné zdroje uvádějí defenestraci i z oken Staroměstské radnice. Novoměstská radnice je renesančně přestavěná, původní gotické jsou věž, sklepy a přízemní síň.

Kostel sv. Ignáce byl hlavním jezuitským chrámem v Praze, pochází ze 17. století, je vystavěn v barokním slohu, stejně jako sousedící jezuitská novoměstské kolej, dnes součást Všeobecné fakultní nemocnice.

Faustův dům je zavedený název pro Mladotovský palác, stojícím na místě údajného pohanského obětiště. Své jméno získal zřejmě podle toho, že jeho majitelem v rudolfinské domě byl alchymista Edward Kelley, který je v mnoha pověstech obviňován ze spolčení s ďáblem. Nyní Faustův dům slouží 1. lékařské fakultě a je součástí Všeobecné fakultní nemocnice.

Pravoslavný **Kostel sv. Cyrila a Metoděje** v Resslově ulici, barokní stavba od K. I. Dietzenhofera je známý jako poslední úkryt parašutistů, kteří v roce 1942 provedli atentát na jednoho z nejvýznamnějších představitelů nacistického Německa.

Kostel sv. Václava na Zderaze je připomínkou zaniklé osady Zderaz, připomínané ve 12. století, ale v pověstech se její historie zmiňuje ve spojení s knížetem Bořivojem, váže se tedy až k 9. století. Pod kostelem na Břežské skále stával hrádek, postavený Václavem IV. Zpustlé zbytky bývalé osady byly asanovány roku 1905 za významného přispění architekta Vratislava Pasovského, předsedy Klubu českých turistů, který bydlel v nedaleké Voršilské ulici. Z původního Zderazu se dochovala i kaple Božího hrobu a budova bývalého kláštera, citlivě zasazené do výstavby počátku 20. století.

Tančící dům stojí na místě proluky vzniklé bombardováním 14.2.1945. O zástavbě proluky bylo rozhodnuto v 60. letech, ale realizována byla až v roce 1995 na popud prezidenta Václava Havla. Dům je dílem architektů Vlada Miluniće a Franka Gehryho, je přezdíván podle známého tanečního a hereckého páru Ginger a Fred.

23. Emauzy a Podskali

Emauzský klášter byl založen Karlem IV. v roce 1347 pro řád slovanských benediktinů. Karel IV., po matce potomek Přemyslovců tím podpořil slovanskou liturgii a pokusil se vytvořit most mezi západním a východním pojetím křesťanství. Proto je klášter známý i jako klášter Na Slovanech. Klášter přežil husitskou dobu, v 17. století byl obnoven jako katolický a předán španělským mnichům, později beuronským mnichům. Za první republiky navázal na odkaz Karla IV. snahou o obnovu slovanské liturgie.

Klášter byl mohutně poničen bombardováním v únoru 1945, po válce byl opraven a západní dvojvěží bylo obnoveno v originálním moderním stylu.

Podskali je bývalá osada na pobřeží Vltavy pod Vyšehradskou skalou, jejíž obyvatelé se zabývali především plavectvím. Z připlaveného dřeva se vybíralo clo vytnutím jedné dvanáctiny, proto se místu začala říkat Výtoň.

Celnice na Výtoni vznikla koncem 16. století. Budova s pozdně gotickým jádrem sloužila k vybírání cla z plavby dřeva. V roce 1833 celní správa zanikla a budova sloužila jako hostinec. O sto let později se začalo uvažovat o zřízení muzea voroplavy, v roce 1947 byla otevřena první expozice, nyní je v budově kromě muzea také restaurace.

Výtoňský most je železniční most z roku 1909 na tehdejší Dráze císaře Františka Josefa na místě původního jednokolejného mostu z roku 1872. Jedná se o ocelovou nýtovanou konstrukci, spojující Smíchovské nádraží s železničními tratěmi na pravém břehu Vltavy. Nyní dvoukolejný most už nestačí současným potřebám, je nutné ho nahradit mostem tříkolejným. Vítězný architektonický návrh by změnil panoráma oblasti Vyšehradu, uvažuje se tedy o důkladné rekonstrukci stávajícího mostu.

24. Karlov

Michnův letohrádek je významná stavba pražského baroka od K. I. Dietzenhofera. Vilu nechal postavit Jan Václav, hrabě Michna z Vacínova v letech 1717 - 1720, nádvoří a zahradu zdobí sochy Matyáše Brauna. V interiéru je množství fresek z 18. století. Dnes v budově sídlí Muzeum Antonína Dvořáka.

Kostel svatého Apolináře je římskokatolický farní kostel vystavěný v gotickém slohu ve druhé polovině 14. století z iniciativy krále Karla IV. Pět novoměstských kostelů, založených Karlem IV., tvoří latinský kříž s kostelem sv. Apolináře uprostřed. Severo-jihní břevno by měla tvořit spojnice kostelů sv. Kateřiny a Zvěstování Panny Marie na Slupi, západο-východní rameno kostel Nanebevzetí Panny Marie a svatého Karla Velikého a kostel Panny Marie na Slovanech.

Alberov je ulice a přilehlá univerzitní čtvrť, kde sídlí fakulty a ústavy Karlovy univerzity, ČVUT a Všeobecné fakultní nemocnice. Součástí pedagogických a vědeckých institucí jsou i Botanická zahrada UK, Kateřinská zahrada a další parky. V dnešní budově Přírodovědecké fakulty působil v letech 1911 - 1912 Albert Einstein. Odpoledne 17. listopadu 1989 vyrazil z Albertova studentský průvod, jehož násilné potlačení vedlo k sametové revoluci.

Muzeum Policie ČR sídlí v budově bývalého kláštera na Karlově. Muzeum dokumentuje historii, vývoj a činnost bezpečnostních sborů na území Česka a bývalého Československa. Venkovní expozice prezentuje policejní techniku a součástí areálu bývalého kláštera je i Kostel Nanebevzetí Panny Marie a svatého Karla Velikého.

Jedová chýše byla od 13. do začátku 20. století hospoda na pražském Karlově. Byla to zřejmě nejdéle provozovaná hospoda na našem území. Byla provázená řadou legend a špatnou pověstí, k tomu přispěly i knihy Jiřího Marka a podle nich natočený seriál Hříšní lidé města Pražského. Ve skutečnosti se zde pražská galerka nescházela, Jedová chýše byla spíše studentskou hospodou, tančírnou i místem, kde se dalo lacino najíst. Jedová chýše byla zbořena v rámci asanace a v roce 1933 byl jejím místě postaven funkcionalistický činžovní dům architekta Josefa Kalouse.

25. Pankrác

Nuselský most. O výstavbě mostu přes Nuselské údolí, spojujícího Karlov s Pankracem se uvažovalo už ve dvacátých letech dvacátého století. Podle architektonického návrhu z roku 1932 měl už mít most spodní mostovku pro rychlodráhu. Realizace plánů zastavila válka, takže stavba byla zahájena až koncem šedesátých let. Most je součástí Severojižní magistrály, reliktu dopravní koncepce metropole ze šedesátých let a v tubusu vede metro.

Kongresové centrum bylo budováno v sedmdesátých letech dvacátého století pro sjezdy tehdejší vládnoucí strany. V roce 1981 byl Sjezdový palác přejmenován na Palác kultury a postupně se v něm začaly konat i kulturní a společenské akce. Po roce 1990 získala budova novou funkci a současné jméno, po důkladné přestavbě hostila světově významné akce, jako zasedání Měnového fondu a Světové banky, summit NATO nebo Astronomický kongres.

Kostel sv. Pankráce patří mezi nejstarší památky na jih od středověké Prahy. Jeho počátky sahají do 11. století, kdy u tehdejšího hřbitova stála románská rotunda. Pozdější gotický kostel byl raně barokně přestavěn, několikrát poničen, sloužil i jako sklad střelného prachu a až na přelomu 19. a 20. století byl opraven a navrátil se svému účelu. Podle patrona kostela se jmenuje celá přilehlá čtvrť.

26. Žižkov

Národní památník na Vítkově je funkcionalistický památník, postavený v letech 1929–1933. Hlavním účelem mělo být uctění památky československých legionářů a československého odboje v období první světové války. Mezi lety 1954 a 1962 zde bylo umístěno mauzoleum Klementa Gottwalda, nyní jsou zde umístěny ostatky neznámých bojovníků od Zborova a od Dukly a stálá expozice Křížovanky české a československé státnosti. Součástí památníku je i bronzová jezdecká socha Jana Žižky z Trocnova od sochaře Bohumila Kafky na rampě před budovou památníku.

Armádní muzeum Žižkov je umístěno ve funkcionalistických budovách na úpatí Vítkova. 28. října 1929, symbolicky k výročí vzniku republiky, vznikl vědecký ústav s názvem Památník osvobození. Instituce byla umístěna v nově postaveném komplexu budov. V srpnu 1939 památník zabralo gestapo a po krátkém rozvoji mezi lety 1945 a 1948 byl ústav zlikvidován. Památník se vrátil svému účelu po roce 1989 a v letech 2018 - 2022 prošel důkladnou rekonstrukcí.

Žižkovský tunel, spojující Karlín a Žižkov pod kopcem Vítkovem, je unikátní pěší a cyklistická trasa o délce 303 metrů. Původně sloužil i jako protiletectvý kryt a v případě jaderné hrozby jej lze hermeticky uzavřít. Uvnitř se nachází i tajný protiatomový kryt s kapacitou 1200 osob a laboratoř Ústavu jaderné fyziky s urychlovačem částic.

Starý Vítkovský tunel na Žižkově je unikátní technická památka postavená v letech 1870-1872 jako součást železniční tratě. Po zprovoznění nových tunelů v roce 2008 byla původní trať přeměněna na cyklostezku, která vede přímo tunelem o délce 270 metrů.

Žižkovská televizní věž, vysoká 216 metrů je o nejvyšší stavbou Prahy. Telekomunikační věž byla postavena v letech 1985-92. Ve výšce 66 metrů se nachází panoramatická restaurace „Oblaca“ s barem a bistro, ve výšce 93 metrů vyhlídková kabina.

27. Bílá hora

Obora Hvězda je pražský park, sloužící k rekreaci a sportu. Oboru pro účely honitby a královských slavností založil Ferdinand I. Habsburský počátkem třicátých let 16. století, jeho syn Ferdinand Tyrolský zde nechal postavit letohrádek Hvězda, renesanční stavbu na půdorysu šesticípé hvězdy. Letohrádek sloužil zábavám a odpočinku při lovech, nyní je zde expozice, věnovaná Ferdinandu Tyrolskému a architektuře Hvězdy a model bitvy na Bílé hoře.

Mohyla na Bílé hoře z roku 1920 je připomínkou bitvy, která zde proběhla 8. listopadu 1620. Porážka stavovských vojsk spojenými armádami císaře Ferdinanda II. a německé Katolické ligy na bělohorské pláni znamenala konec českého stavovského povstání. Bitva na Bílé hoře patří ke zlomovým událostem českých dějin, následná rekatolizace a posílení habsburského centralismu poznamenaly vývoj v českých zemích v následujících staletích.

Vesnická památková rezervace Ruzyně byla vyhlášena na území bývalé samostatné vesnice v roce 1995. Nachází se zde významný soubor lidové architektury se zděnými stavbami a branami z 18. a 19. století.

28. Břevnov a Střešovice

Břevnovský klášter je nejstarší český mužský klášter, založil jej roku 993 kníže Boleslav II. a pražský biskup Vojtěch. Od počátku v něm sídlí mnišská komunita benediktinů, která sem přišla z dolnobavorského kláštera Niederaltaich. Klášter jako celek s bazilikou svaté Markéty a dalšími stavbami v klášterní zahradě je chráněn jako národní kulturní památka České republiky. Klášter je považován za nejstarší písemně doložené místo vaření piva v celé České republice, v této tradici pokračuje Břevnovský klášterní pivovar.

Městská památková zóna Staré Střešovice byla vyhlášena v roce 2003. Chráněné jsou zde staré dělnické domky, kostel sv. Norberta či Müllerova a Rothmayerova vila. V místě se nachází i funkcionalistická stavba evangelického kostela od architekta Bohumíra Kozáka z let 1938-39.

Muzeum MHD sídlí v tramvajové vozovně Střešovice. Památkově chráněná je samotná budova a také historické vozy elektrických drah, autobusy, vozy metra a další vozidla. Nejstarším exponátem je vůz koňky Ringhoffer z roku 1886.

29. Smíchov

Bertramka, známá jako Duškova vila je bývalá hospodářská usedlost z konce sedmnáctého století, kterou zakoupili hudebník František Xaver Dušek s manželkou pěvkyní Josefínou roku 1784 jako letní sídlo. Na Bertramce je také dvakrát navštívil W. A. Mozart. Ve vile bylo zřízeno Mozartovo muzeum, ovšem nyní je vila kvůli havarijnímu stavu uzavřena.

Malostranský hřbitov byl založen jako morový při epidemii roku 1680. Jako hřbitov pro Malou Stranu sloužil 1787–1884, kdy Josef II. zakázal pohřbívání uvnitř města. Na místě původních kaplí stojí od r. 1837 římskokatolický farní kostel Nejsvětější Trojice zbudovaný v empírovém slohu. Hřbitov sloužil pro celou levobřežní část Prahy do roku 1884, je zde pohřbeno několik významných osobností a nejznámějšími náhrobky jsou litinová socha klečícího biskupa Leopolda Leonarda z Thun-Hohensteina, kterou vytvořil Václav Prachner nebo legendami opředený náhrobek Svatá holčička s působivou plastikou dítěte od Josefa Maxe.

Letohrádek Kinských se nachází v jihozápadním cípu Kinského zahrady. Na místě vinic plaského kláštera si nechal r. 1831 Rudolf Kinský postavit klasicistní letní sídlo s prvky empíru. V letohrádku sídlí od r. 1922 Národopisné muzeum a v současné době je zde stálá expozice etnografického oddělení Národního muzea a jedna z největších muzejních sbírek lidového umění a kultury 17. až 20. století svého druhu v Evropě.

Klášter sv. Gabriela patří spolu s nedalekým klášterem Sacre Couer mezi nejvýznamnější památky beuronského stylu, což je umělecký styl, který se vyznačuje harmonickou kompozicí, geometrickými principy a symbolikou barev a čísel. Byl postaven v roce 1891 jako klášter řeholnic Benediktinek s ústavem pro výchovu šlechticů. Součástí areálu je i původně konventní kostel Zvěstování panny Marie. Budova kláštera nyní slouží komerčním účelům

Portheimka je barokní letohrádek, postavený v roce 1728 architektem Kiliánem Ignácem Dienzenhoferem. Sochařskou výzdobu zajistil Antonín Braun a tu malířskou Václav Vavřinec Reiner. V 19. století byl objekt využíván hospodářsky a postupně chátral. Až v devadesátých letech 20. století byl zrekonstruován a nyní je využíván k výstavám a společenským akcím.

Bazilika sv. Václava je jedinečná bazilika z 80. let 19. stol. stylizovaná v duchu florentské renesance. Bohatě zdobený interiér byl inspirován stylem starokřesťanské sloupové baziliky. Za pozornost stojí strop z dřevěných polychromovaných a zlacených kazet nebo mramorový oltář se lvími hlavami.

30. Letná a Bubeneč

Národní technické muzeum a Národní zemědělské muzeum jsou dvě sousedící funkcionalistické budovy na Letné, jejichž stavba začala ve třicátých letech 20. století. Obě budovy byly ovšem zpřístupněny až po válce a úplně dokončeny pro muzejní účely až v 21. století. NTM je známé svou centrální dopravní halou, ale představuje stálé expozice z mnoha oborů techniky a také specializované výstavy. NZM vystavuje ve stálých expozicích nejen předměty spojené se zemědělstvím, ale i s dalšími obory od lesnictví, přes vorařství po gastronomii. Organizuje různé akce, související se zemědělstvím. Na střeše budovy je plošina s výhledem na Letnou, na Vltavu a centrum Prahy.

Hanavský pavilon je novobarokní stavba s litinovými prvky, původně reprezentační pavilon Komárovských železáren na Jubilejní zemské výstavě v roce 1891. Pojmenována je po jejich tehdejších majiteli Vilému Hanavském. Po skončení výstavy byl převezen na dnešní místo a slouží jako vyhlídková restaurace. V blízkosti se nachází i nově vytvořené umělé jezírko, na opačné straně Letenské pláně stojí i původní pavilon Expo 58, nyní galerie a aukční síň výtvarného umění.

Petschkova vila v Bubenči patřila dceři bankéře a průmyslníka Julia Petschka Marianne Gellertové. Autorem je architekt Max Spielmann, který dům navrhl v eklektickém slohu. V současnosti ve vile sídlí Památník národního písemnictví a Muzeum literatury. V zahradě je socha lva od Bohumila Kafky, přesunutá ze Strahovského kláštera v souvislosti se stěhováním PNP. V sousedství je i Lannova vila a směrem k Letné i další vily významných podnikatelů první poloviny 20. století.

31. Stromovka

Královská obora Stromovka byla založena v 1. pol. 14. stol. Janem Lucemburským, později byla přeměněna v park a zpřístupněna veřejnosti. V parku je soustava rybníků, napájených Rudolfovou štolou z Vltavy, dalším podzemním dílem je nejstarší železniční tunel v Praze z roku 1868 a pod ním silniční Bubenečský tunel od Letné do Troji, součást tunelového komplexu Blanka.

Výstaviště, založené v roce 1891, je nejstarší tuzemský veletržní areál s dominantním Průmyslovým palácem. Původně místo Jubilejní zemské výstavy nabízí kromě výstavních prostor i Lapidárium, Sportovní halu, Křížickou fontánu, divadelní prostory nebo plavecký bazén. Je místem konání Matějské pouti

Maroldovo panoráma z roku 1898 je panoramatický obraz a vůbec největší obraz v Česku, který zachycuje bitvu u Lipan, která se odehrála 30. května 1434. Obraz je 11 m vysoký, 95 m široký a roztažené plátno zabírá plochu 1 045 m². Budova byla několikrát poškozena a přestavována, současný železobetonový pavilon je z roku 1934.

Planetárium Praha bylo postaveno v roce 1960. V letech 2023–2025 prošlo rozsáhlou rekonstrukcí, během níž bylo vybaveno nejmodernější LED projekční kopulí v Evropě o průměru 22 metrů a moderním digitálním systémem. Planetárium má stálé expozice astronomie a kosmonautiky, pořádá výstavy a odborné a popularizační přednášky a akce.

Vozovna Královská obora vznikla přestavbou stájí koňské dráhy a sloužila tramvajovému provozu od roku 1898 do roku 1936, kdy byla provozní část zbourána. Zachovala se administrativní budova z roku 1910, nyní památkově chráněná a doplněná novostavbou, kde se nachází restaurace.

32 Troja

Zoologická zahrada byla založena v roce 1931. Chová přes 650 druhů zvířat, kterým se snaží vytvořit přirozené životní prostředí. Na ploše 50 ha se nachází 13 pavilonů věnovaných jednotlivým skupinám zvířat. Celoročně pořádá komentovaná krmení zvířat, prohlídky s průvodcem a speciální programy. Je známá chovem ohrožených druhů, například koně Převalského se díky jejímu úsilí daří vrátit do přírody střední Asie.

Trojský zámek byl vybudován koncem 17. stol. podle návrhu J. B. Matheye pro hraběte Václava Vojtěcha ze Šternberka a jeho manželku jako venkovská vila římského typu s rozsáhlým francouzským parkem. Zámek se zahradou spojuje dvouramenné elipsovitě schodiště vyzdobené sochami zobrazujícími boj olympských bohů s Titány při dobývání antické Tróje. Odtud má současná Troja také své jméno. Velký sál i ostatní prostory zámku jsou bohatě zdobeny malbami A. Godína a G. Marchettiho, které jsou součástí sbírek Národní galerie.

Botanická zahrada, založená v roce 1969, se řadí mezi nejmladší botanické zahrady Česka. Celkem obhospodaruje 70 ha plochy. Nachází se zde tropický skleník, expozice Japonské zahrady nebo sbírka vřesovištních rostlin. V areálu jsou rovněž vinice sv. Kláry s kaplí, rozhledna, lesní a stepní biotopy.

Slalomová dráha Troja je centrum vodních sportů s mezinárodním významem, postavené na místě bývalé vorové propusti. Od roku 1980 hostila mnoho závodů Světového poháru, mistrovství Evropy i světa.

33. Šárecké údolí

Přírodní park Šárka-Lysolaje je chráněné území o rozloze 10 km² založené v roce 1990 za účelem ochrany nejzachovalejší přírodní oblasti Prahy. Osou parku je hluboce zaříznuté údolí Šáreckého potoka se strmými svahy a skalními výchozy. Kromě cenných přírodovědných lokalit se zde nachází i řada archeologických památek tradiční zemědělské výroby (usedlosti, mlýny). Mezi oblíbené výletní lokality patří Šárka již od 19. století.

Vodní nádrž Džbán je oblíbená přehrada v Praze 6, druhé největší přírodní koupaliště ve městě. Rozkládá se na ploše 13 ha a nabízí možnosti koupání, rybaření i zimní bruslení. Přehrada, postavená v letech 1966–1971, také plní protipovodňovou funkci a je domovem pro vodní ptactvo.

Hradiště Šárka bylo osídleno od starší doby kamenné. Slované se zde usadili v 6. století a ve starší době hradištní v 7.–8. století vybudovali opevněné hradiště. Postupně zaniklo na konci 9. století, kdy zemi vládla první historicky doložená přemyslovská knížata Bořivoj I. a po něm Spytihněv I.

Přírodní divadlo zahájilo svou činnost 16.5.1913. Zásahu na něm měli operní pěvec Emil Pollert, spisovatel a dramatik Jaroslav Kvapil a divadelní podnikatel a producent Antonín Fencel. Amfiteátr byl ve své době největším přírodním divadlem v Evropě a stal se inspirací pro další lesní divadla v zemi. Jeho kapacita byla 10 000 míst k sezení a 8 000 ke stání. Prvním představením byla Prodaná nevěsta. Díky tehdy nezalesněným kopcům byla v přírodním divadle výborná akustika. Svou činnost však ukončilo v roce 1922. V roce 2005 byla činnost amfiteátru připomenuta uskutečněním představení Prodaná nevěsta a od té doby každoročně první neděli v září probíhají představení některé klasické české opery.

Zámek Jenerálka byl původně hospodářský dvůr na cestě do Prahy, na začátku 20. století byl neobarokně přestavěn, a tak získal podobu zámku. V 18. století zde prý sídlila část rakouského generálního štábu, od toho se odvozuje jeho název. Po roce 1989 zchátralý zámček koupila baptistická církev, objekt opravila a zřídila zde Mezinárodní baptistický teologický seminář. V současnosti zámecký objekt od baptistické církve koupila realitní kancelář.

Přírodní památka Housle je součástí Lysolajského údolí. Přibližně třicet metrů hluboká rokle vznikla hloubením dnes neexistujícího potoka do vrstev spraší, pískovců, opuk a břidlic. Chladné mikroklima na dně rokle vytváří příhodné podmínky pro řadu druhů mechů a hub, při horní hraně se zase daří velmi vzácnému teplomilnému keři třešni křovitě.

34. Čimické a Bohnické údolí

Náhorní rovina na severním okraji Prahy je rozbrázděná hluboce zaříznutými údolními, která jsou pro své hodnoty chráněna jako CHPV.

Čimické údolí - nejceněnějšími partiemi jsou skály pevných proterozoických břidlic s rostlinnými společenstvy skalních stepí. Na konci chráněného území se nalézá malý rybníček zvaný „Kostoprďák“. Dolní část Čimického údolí, tzv. Zámecká rokle s býv. dynamitkou není přístupná veřejnosti.

Draháň byla vždy místem výletníků, osadníků a trampů. Okolí tvoří skutečné dno někdejšího křídového moře. Vlastní Drahanská rokle je hluboce zaříznutá do prvohorních vrstev a protéká jí Drahanský potok od D. Chabera do Vltavy. V D. Chabrech stojí pozoruhodný románský kostelík z 2. pol. 12. stol. se soudobými nástěnnými malbami a dřevěnou zvonící,

Hradiště Zámky bylo objeveno na výrazném skalnatém ostrohu mezi Drahání a Zámeckou roklí. Zprvu výšinné sídliště bylo osídleno již v mladší době kamenné (5 000 let př. n. l.) a v pozdní době kamenné zde sídlil lid řivnáčské kultury. Hradiště bylo téměř nepřetržitě osídlené od 5. stol. př. n. l. až do 9. stol. n. l. Největšího rozkvětu osídlení zde dosáhli Slované v 9. stol. n. l.

Bohnickým údolím prochází silnice od Bohnic k Vltavě, ale po obou stranách údolí vedou schůdné cesty. Vlastní chráněné území není přístupné veřejnosti, ale i tak jsou ze značené cesty pěkné výhledy na údolí a k Vltavě. Ve starých Bohnicích stojí původně románský kostel sv. Petra a Pavla z 12. stol. a na Bohnickém náměstí i barokní statek Vraných č. p. 1 s rokokovým průčelím z r. 1777. V roce 2025 započala obnova starého Bohnického hřbitova.

Planetární stezka na pravém břehu Vltavy je dlouhá přibližně 13 km a vede od Zámku až do Máslovic. Nachází se zde 17 zastávek tvořených modely Slunce, planet, trpasličích planet a velkých měsíců sluneční soustavy v měřítku 1:1 000 000 000. U každého vesmírného tělesa jsou tabulky se základními informacemi a zajímavostmi o tomto objektu.

35. Ládví

Zalesněný buližníkový vrch Ládví (355 m n. m.) je nejvyšším místem severní části Prahy a dnes slouží zejména k rekreaci obyvatel okolních sídlišť. Je pokračováním kdysi celistvého buližníkového hřbetu, vedoucího od Velké skály přes Čimický háj k Ďáblicům. Kolem areálu zdraví můžeme dojít i k bývalému lomu, dnes CHPV Ládví. V západní stěně lomu byla těžbou odkryta kapsa, kterou vymlel příboj druhohorního moře před 95 milióny let. Byly zde nalezeny mikroskopické schránky 12 druhů jednobuněčných živočichů – dírkovců, z nichž deset druhů se nevyskytuje nikde jinde na světě.

V Dolních Chabrech, severně odtud, v Ládevské ulici č. p. 542 musel plot ustoupit asi 150 cm vysokému buližníkovému kamenu. Tzv. kamenný slouha je považován za pravěký menhir z keltské doby, za jeden z mála, které se ve středních Čechách dochovaly. Kdy a kým byl vztyčen a k jakým účelům sloužil, však dodnes nevíme.

Bývalá střelnice z r. 1890, původně pro výcvik pěchoty se nachází pod jižním svahem Ládví, na okraji sídliště Ďáblice. V době okupace však sloužila nacistům jako popraviště střelnice a zejména po atentátu na Heydricha zde denně umíraly desítky mužů i žen. Po osvobození byla část střelnice pietně upravena a v r. 1978 vyhlášena národní kulturní památkou.

Kamenná hvězdárna se dvěma kopulemi z r. 1955, od níž je téměř kruhový výhled do okolí stojí na svažujícím se hřbetu Ládví nad Ďáblicemi. Za jasného počasí je vidět Říp, České středohoří a někdy i Ještěd. Na mramorové desce za hvězdárnou jsou vyznačeny směry našich i evropských měst. Hvězdárna pořádá odborné přednášky i pozorování oblohy.

36. Botič

Naučná stezka povodím Botiče byla otevřena v r. 1980 jako druhá naučná stezka na území Prahy. Trasa vede z Pitkovic do Hostivaře a má 13 zastavení. Na její trase je nejhodnotnější lokalitou s výskytem koniklece lučního načernalého, křivatce českého a dalších druhů, chráněné naleziště Pitkovická stráň. Z dalších pak chráněný přírodní výtvar Meandry Botiče v Hostivaři, Miličovské rybníky a Miličovský les.

Hostivařská přehrada ve střední části NS byla postavena v letech 1961 - 1963 na Botiči. Jedná se o největší vodní plochu na území Prahy. Slouží k ochraně proti povodním, k rekreačním účelům, rybářství a nachází se zde i malá vodní elektrárna. Na podzim pod přehradou startuje vodácké splutí "Rio Botičo".

Toulcův dvůr na konci naučné stezky nabízí zájemcům ekovýchové akce pro veřejnost, školy i organizace. Od nabídky pronájmů a dobrovolnictví až po kroužky pro děti, hiporehabilitaci a sociální služby. V areálu je řada zajímavých expozic pro celé rodiny.

37. Zbraslav

Zbraslav byla poprvé připomínána již roku 1115. Na místě lovčího dvora byl vybudován klášter, v němž byli pohřbeni první Přemyslovci. Barokně byl přestavěn v první třetině 18. stol. G. Santinim a F. M. Kaňkou. Klášter byl r. 1785 zrušen a začátkem 20. století upraven na zámek. Ve 20. stol. byl sídlem Národní Galerie se sbírkami moderního sochařství. Dnes je přístupný jen kostel při bohoslužbách nebo na domluvenou prohlídku.

Vrch Havlín nad městem je posledním výběžkem Brdského hřebene. Na ostrohu se nachází vyhlídka Karlův stánek, na hřebeni kostel sv. Havla s hřbitovem a kaplí, ve které je unikátní skleněný oltář.

Hradiště Závist je mohutná hradištní soustava z 1. stol. př. n. l. na pravém břehu Vltavy. Oppidum s rozlohou 170 ha a délkou valů 9 km je největším keltským opevněním ve střední Evropě. Soustavný archeologický výzkum probíhá od r. 1965. Na vrcholku (tzv. Akropoli) bylo též zjištěno osídlení z počátku doby kamenné (2 000 let př. n. l.) i z dob mladších. V roce 2021 zde byla postavena dřevěná rozhledna Závist od architekta Martina Rajniše.

Břežanské údolí je údolí Břežanského potoka mezi Dolními Břežany a Vltavou. Svahy jsou významné chráněnými rostlinami a hmyzem. Ústím dolu probíhá tzv. Závistský zlom, mezi jižnějšími sériemi proterozoika (starohor 600–1500 mil. let) a severnějšími horninami prvohor.

38. Radotín

V Radotíně byl již roku 993 připomínán knížecí dvůr, ale obec samotná byla doložena až roku 1292. Je zde naleziště volutové keramiky z mladší doby kamenné a hrobů i předmětů z doby stěhování národu (5. století).

Barokní kostel sv. Petra a Pavla z 2. pol. 18. století stojí na místě původní gotické stavby hned vedle zavěšené radotínské lávky. Před kostelem je TIM, turistický rozcestník Klubu českých turistů s označením AB0001, všechny ostatní rozcestníky tedy mají čísla vyšší.

Radotínské údolí je území při dolním toku Radotínského potoka. Přírodní rezervace, která zde byla vyhlášena r. 1959., patří pod CHKO Český kras. Geologický podklad tvoří vápenec a břidlice. Malebné útesy tvořené vrstevnatými a zvrásněnými vápenci pokrývají převážně původní dubohabrové háje. Velmi zajímavé jsou tzv. lišejníkové stepi, porosty stepního charakteru s četnými suchomilnými a teplomilnými lišejníky.

Černá rokle ústí do Radotínského údolí. Přírodní rezervaci byla vyhlášena od roku 1970. Údolí bylo vytvořeno hloubkovou erozí ve čtvrtohorách. Vápence zde obsahují množství zkamenělin. V horní části rokle byl odkryt profil-stratotyp, podle něhož byl celosvětově uznán devonský stupeň prag, Při okrajích svahu roste teplomilná flóra spolu s některými vzácnějšími druhy hmyzu a měkkýšů.

Biotop je přírodní koupaliště fungující na principu biotopu, kdy čistotu vody udržují svojí činností vodní rostliny a další přírodní ekosystémy ve filtračních lagunách. Kromě plavecké části se zde nachází brouzdaliště a neplavecká zóna, sprchy, občerstvení nebo půjčovna sportovních potřeb.

39. Prokopské a Dalejské údolí

Přírodní park Prokopské a Dalejské údolí je chráněné území o rozloze 6,5 km² založené v roce 1993, táhnoucí se od Řeporyj do Hlubočep za účelem zachování komplexu cenných ekosystémů. Přírodní park je nejcennější z hlediska geologie,

Dalejské údolí tvoří horní, možná divočejší část od Řeporyj po Holyni podél Dalejského potoka. Z větší části se zde rozkládá národní přírodní památka Dalejský profil. Zahrnuje svahy, odkryté těžbou vápenců, skalní výchozy a stěny opuštěných lomů, které jsou tvořeny prvohorními horninami o stáří přibližně 400 milionů let. Nacházejí se zde paleontologicky významné lokality s výskytem bezobratlých mořských živočichů - lom Mušlovka nebo Lobolitová stráž.

Přírodní rezervace Prokopské údolí zahrnuje více, než jen spodní část údolí Prokopského potoka. Hluboce zaříznuté údolí Dalejského a Prokopského potoka je jedinečnou lokalitou na území hlavního města, která je vzácná nejen svou geologií, vegetací a živočišnými druhy, ale také paleontologickými nálezy, které zde studoval i Joachim Barrande. Nacházejí se zde souvislé geologické profily silurských a devonských vápenců. Vede zde také železnice z Prahy do Rudné a velmi oblíbená cyklotrasa.

Jezírko, nebo také Prokopské jezírko, se nachází v Prokopském údolí. Vzniklo v roce 1905 zatopením lomu a je obklopené strmými skalami, přístupné pouze z jednoho břehu. Dnes je napájeno vodou z blízkého vojenského areálu a rozhodně stojí za návštěvu.

40. Čihadla, Chvaly

Čihadla je území jižně od sídliště Černý Most s řadou rybníků a mokřadů. Je součástí rozsáhlejšího přírodního parku Klánovice - Čihadla o rozloze 22 km² z roku 1991. Zdejší lesy skrývají cenná lesní společenstva se vzácnými rostlinnými i živočišnými druhy. Na území parku se také nachází největší pražský rybník (Počernický) a mnoho maloplošných chráněných území, ve kterých jsou soustředěny nejcennější lokality parku. V Dolních Počernicích je mj. nejmenší pražská rozhledna či výběhy zubra evropského.

Rozhledna Doubravka z roku 2018 od architekta Martina Rajniše je dominantou Čihadel na hřebeni Horka. Má podobu originální vzdušné konstrukce z akátového dřeva, které dominují tři masivní nohy. Po vystoupení 98 schodů se z výšky 20 metrů naskytne neopakovatelný pohled do okolí.

Chvaly jsou částečně odděleny Pražským okruhem a dálnicí D11 a jsou součástí Horních Počernic. Mimo jiné se zde nachází pramen říčky Chvalka a také několik rybníků. Dominantou je Chvalský zámek, původně gotická tvrz s kaplí, v renesanci přestavěná na zámek, který byl dále upraven v baroku. Ke komplexu náleží i současný kostel sv. Ludmily. Areál dnes nabízí prostory pro galerijní či výstavní účely, lze jej také pronajmout pro konání různých společenských akcí.